

Michał Izdebski
Dyrektor Departamentu
Zarządzania Siecią Dróg

DZS.WZD.4202.13.2019.es

Warszawa, dnia 02 sierpnia 2019 r.

Ministerstwo Infrastruktury
RPW/30006/2019 P
Data: 2019-08-05

Pan
Konrad Romik
Sekretarz Krajowej Rady
Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

Szanowny Panie Sekretarzu,

W nawiązaniu do pisma Głównego Inspektora Ochrony Środowiska nr DP/4140/03-05/593/2019/jh z dnia 17 lipca 2019 r., Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przekazuje zgodnie z właściwością, wniosek Fundacji na Rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w sprawie usuwania skutków zdarzeń drogowych, na drogach będących w zarządzie gmin.

Z poważaniem,

Departament Zarządzania Siecią Dróg

Michał Izdebski
Dyrektor

Do wiadomości:

1. Pan Grzegorz Mitura
Dyrektor Departamentu Prawnego
Inspekcja Ochrony Środowiska
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa
2. Fundacja na Rzecz Bezpieczeństwa
Ruchu Drogowego
41-200 Sosnowiec
skr. poczt. 272

Generalna Dyrekcja
Dróg Krajowych i Autostrad

www.gddkia.gov.pl
e-mail: kancelaria@gddkia.gov.pl

200 lat
1819-2019

Centralnej
Administracji
Drogowej

Fundacja na Rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

Regon. 382355201 NIP: 6443547189 KRS 0000764231

*p. J. Hucisko - Gm. Sosnowiec
Główny Inspektor*

41-200 Sosnowiec, skr. poczt. 272, zarzad@vector-24.pl

Sosnowiec, 09 czerwca 2019

FUNDACJA NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA
RUCHU DROGOWEGO Vector-24.pl
41-200 Sosnowiec, skr. 272
Regon: 382355201, NIP: 6443547189
KRS: 0000764231
vector-24.pl zarzad@vector-24.pl

Szanowny Pan
Paweł Ciećko
Główny Inspektor
Ochrony Środowiska

ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

*Re. dyr. W. Hucisko
- problem i wyłączenie
analizy i wskazanie
zostało pospolicie
wytknięte 09.07.19*

P E T Y C J A

w sprawie usuwania skutków zdarzeń drogowych

39643

Szanowny Panie Inspektorze,

SEKRETARIAT PRYWATNY
WYŁĄCZONO W ODRĘBIE
2019-07-09
L. dz. 39643

Działając na podstawie art. 2 ust. 1 oraz ust. 2 pkt. 1 i 2 ustawy o petycjach, składamy petycję w interesie publicznym w sprawie usuwania skutków zdarzeń drogowych (kolokwialnie: sprzątania po kolizjach, wypadkach itp.) na drogach będących w zarządzie lub władaniu gmin.

Uprzejmie prosimy o skierowanie do wszystkich podległych jednostek pisma wyjaśniającego zasady zgodnego z prawem usuwania skutków zdarzeń drogowych. Z posiadanych przez nas danych z całego kraju, jednoznacznie bowiem wynika, iż w tym obszarze mamy do czynienia z licznymi patologiami. Mamy udokumentowane przypadki np. uchylania się gminy od realizacji ustawowego obowiązku w tym zakresie, bowiem zdaniem prezydenta miasta (Mysłowice) „usuwanie skutków wypadków i kolizji drogowych nie pozostaje w sferze zadań gminy”. W tym przypadku wystąpiliśmy do Śląskiego WIOŚ w Katowicach o podjęcie działań kontrolnych i z petycją w tej sprawie do Rady Miejskiej Mysłowic.

Zdarzają się także i tego rodzaju przypadki jak w Bytomiu, gdzie funkcjonariusze Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Policji w Bytomiu (sic!) pogłębiają istniejącą patologię - od dłuższego czasu nakazując sprzątanie po kolizjach i wypadkach... pracownikom pomocy drogowej! Rzecz jasna nie jest to zgodne z prawem; pracownicy pomocy drogowej ani nie są odpowiednio przygotowani, ani odpowiednio wyposażeni do tych zadań, nie dysponują sorbentami, dyspergentami, nie są podmiotami wpisanymi do rejestru BDO, przede wszystkim nie zbierają oraz nie gospodarują odpadami z kolizji i wypadków we właściwy sposób. W przypadku Bytomia wystąpiliśmy do Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach, ale dotąd nie podjęto w tej sprawie działań.

Fundacja na Rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Vector-24.pl, realizując swoje cele statutowe, jako sygnatariusz Europejskiej Karty Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, podjęła zobowiązanie w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego - działanie na rzecz polepszenia standardów usuwania skutków zdarzeń drogowych na drogach będących w zarządzie lub we władaniu gmin w Polsce.

Od stycznia 2019 prowadzimy ogólnopolski proces monitoringu przedmiotowego problemu z jego interesariuszami, m.in. z Ministerstwem Infrastruktury, Ministerstwem Ochrony Środowiska, Komendą Główną PSP, jednostkami Straży Pożarnej, Krajową Radą Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (także Wojewódzką Radą Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Katowicach), Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska, Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów (także UOKiK w Katowicach), Krajową Radą Regionalnych Izb Obrachunkowych (także RIO w Katowicach).

Reagując na bieżąco przedstawiamy prezydentom, burmistrzom, zarządcom dróg w gminach nasze rekomendacje w tej sprawie. Przygotowujemy ogólnopolski raport nt. działań gmin w tym obszarze, ze wskazaniem istniejących patologii w niektórych gminach. Obecnie pracujemy nad przygotowaniem propozycji niezbędnych zmian prawnych, we współpracy z zainteresowanymi posłami na Sejm R.P.

Analizujemy umowy (oraz inne dokumenty), także praktykę funkcjonowania kilkudziesięciu gmin w Polsce, w zakresie realizacji obowiązku usuwania skutków zdarzeń drogowych. Zebraliśmy także dane w tym zakresie z wszystkich Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jak się okazuje, przez ostatnie półtora roku np. znikoma ilość podmiotów (sic!) wystąpiła do właściwego WFOŚiGW o zwrot kosztów usunięcia skutków zdarzenia drogowego, zgodnie z art. 101 ustawy o odpadach. Jest zatem oczywiste, iż wymieniony przepis jest w praktyce „martwy”.

Podobnie jest – niestety – z innymi regulacjami prawnymi w przedmiotowym obszarze. Skrzyżowania, ulice, drogi i ich pobocza w miastach i gminach naszego regionu stale zaśmiecone są odpadami, nierzadko także płynami eksploatacyjnymi, powstałymi wskutek m.in. kolizji i wypadków drogowych. Wpływa to na drastyczne obniżenie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Odpady usuwane są ze znacznym opóźnieniem, niekiedy wcale. Choć to obowiązek władz gmin, w praktyce „wymuszają” w tym zakresie działania funkcjonariuszy Straży Pożarnej.

Zgodnie z prawem, do obowiązków zarządców dróg należy utrzymanie porządku na drogach publicznych (m.in. art. 19 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 20 ustawy o drogach publicznych; art. 5 ust. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

Obowiązek utrzymania porządku, zapewniającego m.in. bezpieczną przejezdność dróg, obejmuje także usuwanie substancji powstałych wskutek zdarzeń drogowych. Jeśli nie są to substancje niebezpieczne, typowymi odpadami są m.in. metale, plastiki, płyny eksploatacyjne itp. Nie są to odpady komunalne, a ich usuwanie oczywiście normowane jest przepisami m.in. ustawy o odpadach. Zarządcy dróg na poziomie gmin często nie posiadają jednak służb zajmujących się usuwaniem skutków zdarzeń drogowych „w trybie alarmowym” – bezpośrednio po zdarzeniu, wtedy gdy należy usunąć powstałe zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu oraz dla środowiska.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów, zanieczyszczenia powstałe w wyniku zdarzenia drogowego dzielą się na odpady niebezpieczne oraz odpady pozostałe, inne niż niebezpieczne. Następstwem ogromnej większości zdarzeń drogowych są odpady „zwykłe”, inne niż niebezpieczne. Jednostki Straży Pożarnej nie mają obowiązku ani możliwości zbierania

i transportowania takich odpadów, ani nie są do tego przystosowane, ani też nie są wpisane do rejestru BDO, wreszcie nie mają do tego upoważnienia ustawowego.

Zadaniem jednostek Straży Pożarnej jest przeprowadzenie akcji ratowniczo – gaśniczej oraz udrożnienie ruchu, jeśli akcja miała związek z zagrożeniem na drodze. Zgodnie z rozporządzeniem MSWiA w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (par. 21) do zadań Straży Pożarnej należy usuwanie substancji niebezpiecznych powstałych w pasie drogowym podczas zdarzeń drogowych. Skutkiem zdecydowanej większości zdarzeń nie są substancje uznane za niebezpieczne. W praktyce oznacza to, że strażacy „spychają” takie odpady z jezdni na pobocze drogi, aby umożliwić przejazd. Usuwają wycieki poprzez użycie odpowiedniego sorbentu, czasem także „splukują” jezdnię w celu zlikwidowania śliskości.

"Zasady postępowania jednostek ochrony przeciwpożarowej w związku ze zdarzeniami na drogach" przyjęte przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej nakazują, w przypadku braku konieczności podjęcia działań ratowniczych, dowódcy sił ratowniczych jedynie zabezpieczenie i oznakowanie miejsca zdarzenia i przekazanie terenu zdarzenia drogowego przedstawicielowi zarządcy drogi lub Policji.

Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej podkreśla, iż do obowiązków PSP nie należy usuwanie powstałych w wyniku zdarzenia drogowego odpadów innych niż niebezpieczne - ten obowiązek spoczywa na zarządcy drogi. Stanowisko takie podziela Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w "Porozumieniu z 15 grudnia 2017 r. w sprawie współpracy jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej i Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w zakresie współdziałania podczas zdarzeń drogowych oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach krajowych.

Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 26 marca 2003 sygn. II CKN 1374/00, stwierdzając że **obowiązek zabezpieczenia miejsca zdarzenia oraz usunięcia odpadów innych niż niebezpieczne spoczywa na zarządcy drogi.**

Problem w tym, że władze wielu gmin nie dostrzegają tego obowiązku – nie posiadają służb reagujących bezpośrednio po zdarzeniu (działających całą dobę). Ich zdaniem usuwanie odpadów po zdarzeniach drogowych może być realizowane przez służby usuwające odpady komunalne – choć jest to inny rodzaj odpadów. Nie dostrzegają wcale konieczności usuwania ich bezpośrednio po zdarzeniach drogowych. Co gorsza, stosując praktyki monopolistyczne, uniemożliwiają podjęcie na zasadach rynkowych takich działań przez odpowiednio wyposażone, prawidłowo działające podmioty, tzw. firmy sprzątające. Mogą one działać albo po uzyskaniu zlecenia sprawcy, co wskutek niskiej świadomości prawnej jest w praktyce mało realne (dotyczy w zasadzie tylko sprawców - firmy transportowe), albo po uzyskaniu upoważnienia (w formie umowy, cesji) zarządcy drogi do działania w jego imieniu.

Zgodnie z obowiązującym prawem, odpowiedzialność za zanieczyszczenie drogi wskutek zdarzenia drogowego spoczywa na sprawcy. Formalnie jest on zobowiązany do usunięcia skutków tego zdarzenia. W praktyce odpowiedzialność ta egzekwowana jest bardzo rzadko, świadomość takiego obowiązku sprawcy praktycznie nie istnieje.

W przypadku gdy zdarzenie drogowe nie jest ani przedmiotem prowadzonej przez Straż akcji ratowniczej, ani też nie jest obsługiwane przez Policję, substancje powstałe wskutek zdarzenia drogowego są więc pozostawiane na drodze, zagrażając bezpieczeństwu ruchu drogowego. Niestety, niejednokrotnie także funkcjonariusze Policji nie zwracają uwagi na konieczność usunięcia odpadów będących skutkiem zdarzenia drogowego. Nie reagują też we właściwy sposób inne służby i instytucje.

Zgodnie z przepisami oraz orzecznictwem sądów, obowiązek usunięcia skutków zdarzenia drogowego (sprzątania po kolizji, wypadku itp.) spoczywa na zarządcy drogi, w przypadku dróg gminnych obowiązek ten spoczywa na gminie.

W przypadku gdy sprawca zdarzenia drogowego nie zleca firmie sprzątającej usunięcia jego skutków (posprzątania), a przedstawiciel zarządcy drogi odmawia przybycia na miejsce zdarzenia drogowego w celu usunięcia jego następstw w postaci zanieczyszczenia drogi, grozi mu odpowiedzialność wynikająca z art. 72 Kodeksu wykroczeń w zw. z art. 20 ustawy o drogach publicznych – „Kto wbrew swemu obowiązkowi nie dokonuje odpowiedniego zabezpieczenia miejsca niebezpiecznego dla życia lub zdrowia człowieka, podlega karze aresztu albo grzywny”.

Sprzątnięcie odpadów pokolizyjnych powinno nastąpić bezpośrednio po zakończeniu działań ratowniczych oraz udokumentowaniu miejsca zdarzenia. Tego rodzaju czynności powinny być wykonywane przez profesjonalny podmiot (komunalny bądź inny), działający na zlecenie sprawcy danego zdarzenia, albo posiadający upoważnienie zarządcy drogi do działania w jego imieniu. W obu przypadkach koszty takich działań pokrywane są z polisy OC sprawcy, a gdy nie ma możliwości jego ustalenia – przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Przystępująca do pracy na drodze firma sprzątająca powinna dysponować odpowiednio oznakowanym i wyposażonym pojazdem, używającym ostrzegawczych świateł błyskowych. Firma musi być wpisana do ogólnopolskiego rejestru BDO (baza danych o odpadach). Pracownicy takiej firmy podczas pracy na drodze powinni być ubrani we właściwą odzież odblaskową. Jeśli istnieje taka potrzeba, powinni posiadać uprawnienia do kierowania ruchem. Miejsce ich pracy powinno być oznakowane co najmniej pachołkami drogowymi, w porze nocnej również fiarami ostrzegawczymi.

Niezgodne z prawem jest pozostawianie odpadów pokolizyjnych bądź powypadkowych na miejscu zdarzenia lub w obrębie pasa drogowego. Niezgodne z prawem jest także nakazywanie sprzątnięcia odpadów po kolizji czy wypadku osobom bądź podmiotom nie spełniającym wymogów prawa, np. pracownikom pomocy drogowej.

W naszej ocenie skutki zdarzeń drogowych powinny być usuwane przez służby działające całodobowo oraz przez podmioty wpisane do rejestru BDO. Koszty tych działań mogą i powinny być pokrywane przez ubezpieczyciela, z polisy sprawcy.

Uważamy, że należy pilnie zająć się opisanym problemem. Nasza Fundacja jest gotowa współuczestniczyć we wszystkich działaniach, których celem jest podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz stanu środowiska naturalnego.

Ufamy, że Pan Inspektor podejmie działania kontrolne oraz prewencyjne w w/w obszarze. Jako organizacja pozarządowa działająca w interesie publicznym jesteśmy gotowi spotkać się i/lub udzielić dodatkowych wyjaśnień w przedmiotowej sprawie.

z wyrazami szacunku

